

SANDEFJORD
KOMMUNE

Det er lov å drite seg ut, også for meg.

Fra et "avtalestyrt" liv, til valg og frihet i hverdagen

Hvem er Johan Hugo Gilbu Berstad?

- Veldig viktig for Johan Hugo at alle i Tromsø skulle vite at han flyttet til Karisletta i Sandefjord fredag 8 juni 2001.
 - Voksen mann på 41 år.
 - Arbeidssenter 5 dager i uken.
- Bor sammen med to andre beboere.
- Smart, vanvittig god hukommelse

Diagnosebildet

- Psykisk utviklingshemming
- Autismespekterforstyrrelse
- Angstlidelse

Kommunikasjon

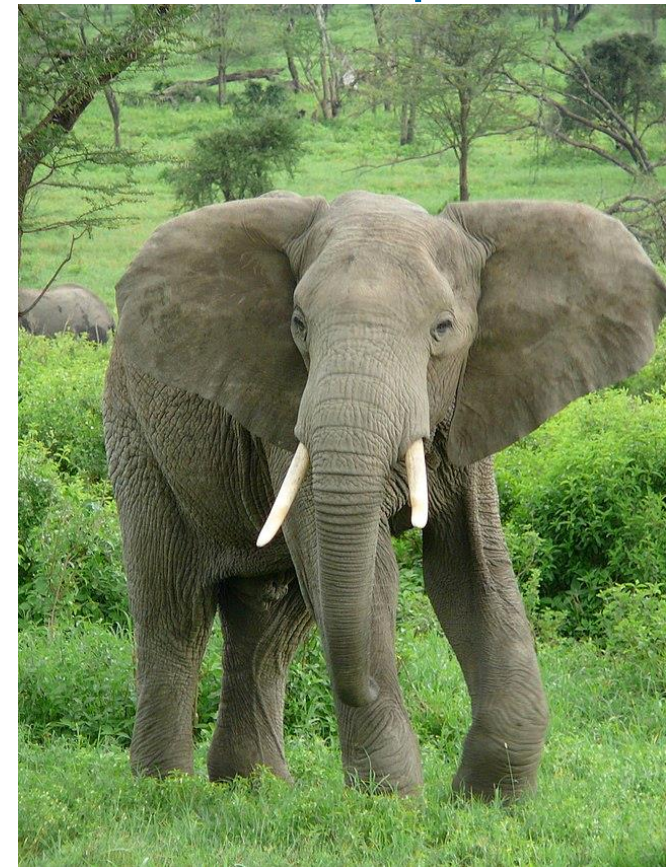
- God verbal kommunikasjon og godt ordforråd
- MEN hadde retningslinjer på hva det var lov å prate om OG når.
- Refleksjon: Prøv en dag å IKKE prat om været :)

Personsentrerte tjenester

- 3 beboere med forskjellige utgangspunkt, ulike interesser og ønsker SKULLE ha samme struktur OG fungere sammen i et felleskap.

- **OPDRAGELSE ?**
- **NORMALISERING?**
- **"PAS er IKKE for alle"**
- **"Det er en grunn for at de bor i bolig"**

Avtalestyring

- Nå skal du få greie på hva du har lov til og ikke lov til.
- Eksempler på avtalestyring:
 - Når du dusjer og pusser tenner, SKAL du ta imot veiledning fra personelt og gjøre det personalet sier du skal.
 - Arbeidsøkt eller gå tur. Du og personalet avtaler ca. hvor langt og hvor dere skal gå. Dette MÅ du forholde deg til.
 - Du SKAL ta imot veiledning å om vinduet skal være oppe/igjen. Det er vinter og du kan bli syk når det er så kaldt. Fra september til 1 april SKAL vindu være igjen, med unntak av klokken 1500-1510.

Forbudte samtaleemner

- Været.
- Høytider.
- Årstider.
- Personaloversikt.
- Mat.
- Spesialinteresser.
- Bilturer.
- Klær.

Johan Hugo sitt liv før PAS

- Du får ikke bestemme hvordan du svømmer, trener, går eller hvor vi kjører.
- Du får ikke bestemme når det du skal vaske leilighet eller når du skal vaske klær.
- Vi sier ifra når du er sulten eller tørst
- Husk brettekanter slik at du kan telle hvor mange håndklær du har.

Selvfølelse og selvtillit

- Korrigerer eller veilede?
- Hva er egen verdi?
- Hva bygger selvtillit?
- Hva bygger selvfølelse?

Innføring av PAS

- **HVOR FORT KAN MAN STARTE INNFØRING AV PAS I PRAKSIS?**
 - 30 minutter
- Johan Hugo tok det fint, en del bekymringer om han kom til å miste noe.
- Personalet bekymringer: gammel historikk, alt som kan skje (som ikke har skjedd).

Hvem er sjef i eget liv

- Ikke tilgang til egne eiendeler
- Fravær av krenkende og inngripende praksis
- Mangel på selvbestemmelse

Livet til Johan Hugo etter innføring av PAS

- Selvbestemmelse.
- Mestring.
- Mer selvtillit.
- Bedre selvfølelse.
- Mindre angst
- Mindre bekymringer.

Samhandling i dag

- Nå kan du trene når du vil, men du må ikke.
- Du går tur når du vil og bestemmer hvor og når.
- Leiligheten er ren uten at vi har sagt noe.
- Brettekanter er tydeligvis unødvendig.

Gå turer

- Du kommer og går som du vil.
- Når du er for sein, er det vår skyld.
- Du finner ut hva du vil og hvor det er.
- Vi er alle takknemlige for Google Maps.

PAS i praksis med personalet i fokus

- Innføringen kan skje på 30 minutter, men vi som personal kan bruke opp til 1,5 år.
- Hva betyr normalitet?
- DET ER FORTSATT LOV Å DRITE SEG UT?
- **Refleksjonsspørsmål:** HVA SKAL DERE I KVELD? Blir det alkohol? Sen kveld? Snus/røyk?

Syk av frisk luft ?

- VI GJENTAR OSS: Du SKAL ta imot veiledning å om vinduet skal være oppe/igjen. Det er vinter og du kan bli syk når det er så kaldt. Fra september til 1 april SKAL vindu være igjen, med unntak av klokken 1500-1510.

Johan Hugo har fått lov å drite seg ut

- **Hvor fort lærer vi av våre feil?**
 - 1,2,3 eller flere ganger.
 - Per dagsdato har Johan Hugo lært etter første forsøk.
 - Refleksjonsspørsmål: Hvorfor lærer Johan Hugo så fort?

Hjelp og støtte i etterkant.

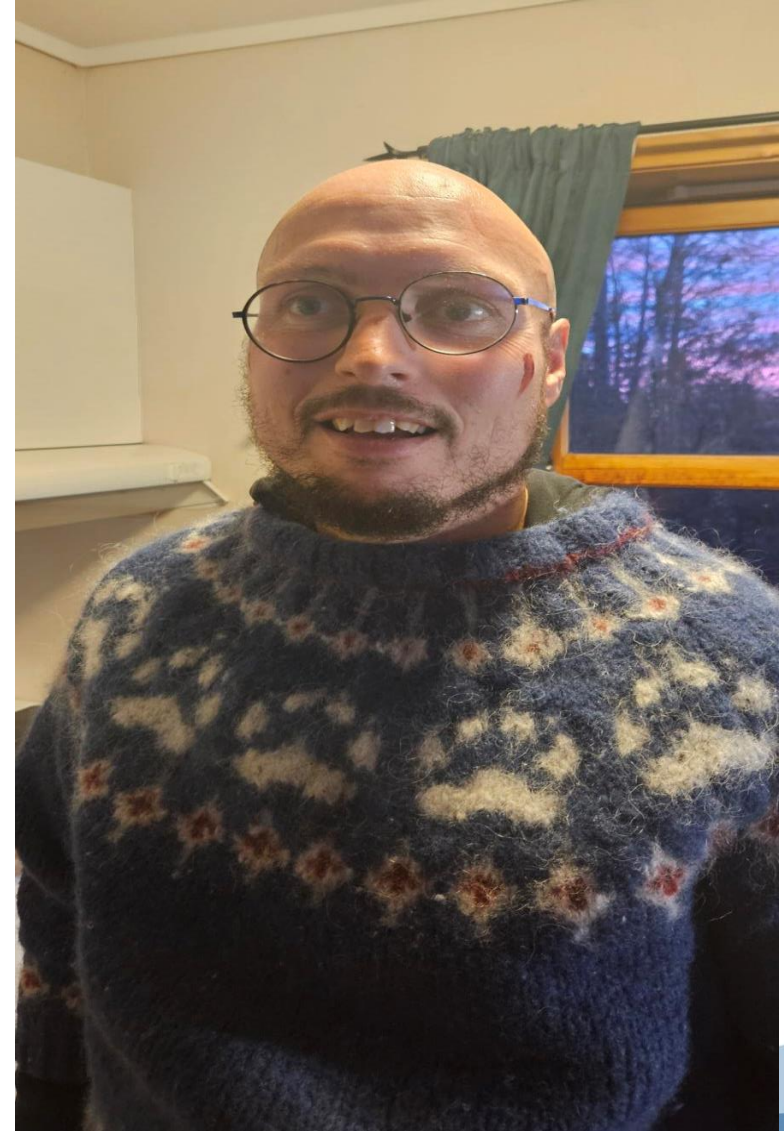
- Hva betyr valg for dere?
- Tenker dere over hverdagsvalg?
- Hvilke valg er store eller små?
- Har DU driti deg ut?
 - Fått en ny sjanse?

Selvfølelse og selvtillit

Johan Hugo, blid etter jobb med litt Halloween blod på kinnet.

Å akkurat sånn som han vil se ut.

Samtaler med nøkkelpersoner

- Hva er en nøkkel person?
- Hvem er nøkkelperson?
- Har alle beboere en eller flere nøkkelpersoner?

Fokus på det positive

- Vi heier på kloke valg
- Vi heier på masse prat
- Vi heier på at han er annerledes
- **OG VI HEIER PÅ JOHAN HUGO**

SANDEFJORD
KOMMUNE

TAKK FOR STØTTE OG HJELP

- Danny Seterdal, produsent Mediaview.
- Øystein Aarnes, tekniker.
- Fagteam BOA Sandefjord.
- Charlotte Haugen Frøystveit, enhetsleder.
- Alle på Karisletta som tatt våre oppgaver når vi har hatt det hektisk. DERE VET HVEM DERE ER :)

Ta kontakt hvis dere har spørsmål.

- Karen Marie Henriksen
- Karen.m.henriksen@sandefjord.kommune.no

- Ivar André Steinsholt
- Ivar.andre.steinsholt@sandefjord.kommune.no